

Teologická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích

Posudek bakalářské práce

Eliška Josífková, *Evoluční etika*

Práce se zabývá otázkou altruismu z perspektivy evoluční etiky. Po představení tohoto přístupu k etice se zaměřuje na teorii her v jeho rámci využívanou a uzavírá kapitolou o svobodě, jež představuje z hlediska evoluční etiky kritické téma.

Lze sledovat značnou nerovnováhu mezi formální a obsahovou stránkou práce. Pisatelka má značné obtíže s psaným projevem – věty jsou sice většinou srozumitelné (výjimkou jsou vyznačeny vlnovkou v textu), ale obsahují velké množství chyb (výjimkou nejsou ani hrubky), a zejména interpunkce je katastrofální. Vystávají až otázky, jak mohla pisatelka vůbec složit maturitu z českého jazyka. Musím jí důrazně doporučit, aby se na tuto věc v budoucnu zaměřila.

Po obsahové stránce se ovšem jedná o velmi zajímavé dílo. Autorka se s velkým zaujetím, ale bez toho, aby ztratila odstup od tématu, vypořádává s argumenty evoluční etiky. Tu od počátku přijímá (viz výslovně str. 22, 35, 41, 45), avšak snaží se upozornit na problémy, jež v jejím rámci vystávají, i když tato upozornění jsou většinou spíše implicitní (existuje „skutečné dobro“, str. 19, „děšivý závěr“, str. 40, celá pasáž o svobodě). Někdy dokonce vysvítají autorčiny pochyby o samých východiscích této pozice (viz str. 19, 23). Tyto pochyby se však autorka snaží integrovat do evoluční etiky samé (zejm. v závěru, str. 45).

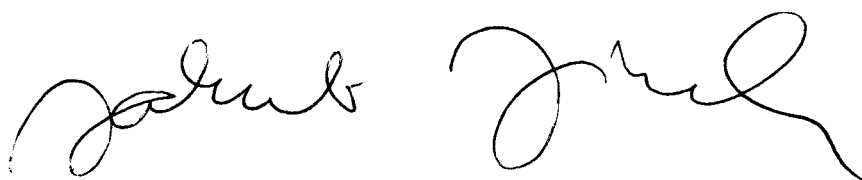
Na několika místech práce přesahuje běžný průměr. Např. pasáž o sociální svobodě dochází k velice slibným náznakům a prozrazuje schopnost samostatně metodicky uvažovat. Dobře zvládnutý je i úplný závěr, v němž se autorka snaží diferencovaně vyslovit k dvojznačné skutečnosti, kdy evoluční etika je sice jistě úctyhodným podnikem, avšak zároveň některé její výsledky jsou zjevně antiintuitivní.

Autorčino potýkání se s tématem však není vždy snadné po argumentační stránce sledovat. Příliš často spoléhá na to, že její názor vysvitne jaksi na základě jakési implicitní souvislosti, jež existuje mezi jednotlivými částmi jejího výkladu. Mohla být výslovnější, což by jí umožnilo rovněž lépe si ujasnit vlastní pozici. Nevyjasněnost souvisí zřejmě se zmiňovanými obtížemi autorky jakožto spisovatelky.

Nedaří se odlišit zejména dvě úrovně argumentace, rovinu evoluční etiky, která tvrdí, že člověk jedná vždy jen sobecky, rovinu metateoretickou, na niž patří teorie her, a rovinu v úzkém smyslu morální, na niž patří otázka po podmínce možnosti altruismu. Evoluční etika teorii her využívá; zároveň však určitý výklad teorie her jasně ukazuje, že člověk nejedná vždy jenom sobecky. Pro autorku je to nikoli dokladem o neudržitelnosti evoluční etiky, nýbrž naopak – metodicky podle mě chybně – důkazem potvrzujícím evoluční etiku v její nesobeckosti. Ovšem neegoistické jednání ve skutečnosti vstupuje do sféry empiristické etiky jako cizí prvek, jehož původ leží mimo empiristickou etiku. Tehdy, kdy evoluční etika zdůrazní v rámci teorie her význam kooperace, nestojíme již na půdě evoluční etiky, ale na úrovni neempirické morální argumentace. To, že instrumentální racionalita herněteoretické evoluční argumentace není schopna tento cizí původ zachytit, neznamená, že neexistuje.

Autorka to nepřímou přiznává, když zdánlivě arbitrárně („chtěla bych se zamyslet“, str. 38) přechází ke druhé otázce – svobodě –, kde již zcela otevřeně argumentuje neempiristicky: problém svobodné vůle ukazuje, že evoluční etika je chybná. K tomuto závěru se ovšem autorka výslovně, přestože by toho byla práva, nikdy neodhodlá. Zřejmě je ovládána apriorní představou, že evoluční etika je správná. Pro čtenáře je nicméně její uvažování osvěžující čtení, neboť projevuje schopnost svoje teze reflektovat a je ochotna některé své původní hlediska poopravit. V tomto je velkou výjimkou mezi svými kolegy.

Především z těchto důvodů, avšak s přihlédnutím k neuspokojivé formální stránce, navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

Jakub Jinek
V Praze, 15. 5. 2011